

Proposal for an implementation roadmap for the Flemish Green Skills Strategy

Samenvatting

Trinomics

This project is carried out with funding by the European Union via the Structural Reform Support Programme and in cooperation with the Directorate General for Structural Reform Support of the European Commission

ckham|IPS

Authors

Tessa Zell
Maja Lardot
Pavla Cihlarova
Maja Biemann
Simon Broek
Gert-Jan Lindeboom
Koen Rademaekers

Contact person

Koen Rademaekers

Date

Rotterdam, 30 August 2023

Version

Version 5.0 (final report)

Wettelijk depot

D/2023/3241/345

This project is funded by the EU via the Structural Reform Support Programme and implemented by Trinomics, in collaboration with the European Commission. The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the European Union.

Rotterdam, 30 August 2023

Green Skills Roadmap Flanders

In association with:

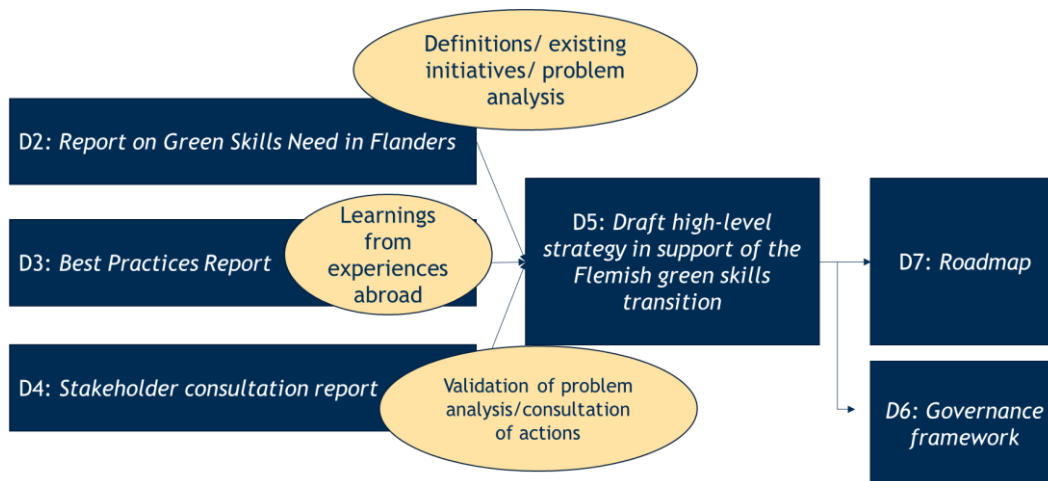
Samenvatting

E.1 Inleiding

Dit rapport presenteert de implementatie roadmap voor de ontwikkeling van Green Skills (groene vaardigheden) in Vlaanderen. De roadmap werd ontwikkeld als eindproduct van een opdracht die gefinancierd werd door de Europese Unie via het Structureel Hervormingsondersteuningsprogramma en uitgevoerd door Trinomics in samenwerking met DG REFORM. Het doel van het project was de ontwikkeling van een strategie op hoofdlijnen, samen met een implementatie roadmap en een governance structuur om de ontwikkeling van vaardigheden voor de groene transitie te begeleiden en te ondersteunen. De begunstigde van het contract is het Departement Werk en Sociale Economie (DWSE) van de Vlaamse Overheid.

Om praktisch uitvoerbare acties te ontwikkelen in de roadmap, hebben we een gestructureerde aanpak gevolgd. In stap 1 hebben we de inhoud van elke prioriteit in de strategie grondig doorgenomen en systematisch beschreven welke acties daaruit voortvloeien. Hierbij bouwden we voort op inzichten van de eerdere deliverables in het project (zie de afbeelding hieronder). Een eerste concept roadmap is vervolgens in stap 2 besproken met de belangrijkste belanghebbenden die betrokken zijn bij de desbetreffende acties. In stap 3 hebben we het tweede ontwerp voorgelegd aan een bredere groep belanghebbenden. Op basis van hun feedback hebben we het stappenplan verder aangescherpt en voltooid. Ten slotte, in stap 4, hebben we de roadmap afgerond en gepresenteerd.

Figuur 0-1 Bronnen om de strategie, de roadmap en de governance structuur te ontwikkelen

In dit project hebben we groene vaardigheden gedefinieerd als vaardigheden die direct of indirect bijdragen aan de groene transitie, voortbouwend op de volgende categorisering van vaardigheden en competenties:

- Technische vaardigheden en competenties (beroepsspecifiek);
- Beroepsvaardigheden en -competenties (deze kunnen in verschillende beroepen worden toegepast, bijvoorbeeld analytische of managementvaardigheden); ¹

¹ Andere voorbeelden van beroepsvaardigheden zijn: flexibiliteit en aanpassingsvermogen, die het mogelijk maken om met overgangen om te gaan en beslissingen te nemen in een onzekere toekomst; verkennend denken en toekomstkennis; het vermogen om complexe waarden te belichamen, bijv. systeemdenken en kritisch denken, probleemomkadering.

- Transversale vaardigheden en competenties (deze moeten door de samenleving in brede zin worden overgenomen om de groene transitie mogelijk te maken).²

E.2 Bouwstenen voor de roadmap

De aannames die aan deze roadmap ten grondslag ligt, is dat via brede consultaties voor de strategie en roadmap voldoende draagvlak is bij de belangrijkste belanghebbenden om de uitvoering van de beschreven acties te bespreken. Bovendien is het mogelijk om met verschillende specifieke sectoren te starten voor veel van deze acties, waarna de inspanningen kunnen worden uitgebreid naar een breder scala aan sectoren.

Voor het uitvoeren van de roadmap kan samen met de groep partners die nauw betrokken waren bij het project een voorlopige governance structuur worden opgezet: de 'Green Skills and Jobs Coalitie'. Deze coalitie zal het proces voor de implementatie opstarten en ook het opzetten van een permanente governance structuur. De governance structuur zal een leidende rol spelen in de regie op de roadmap voor groene vaardigheden in Vlaanderen en zal beslissen over de strategische prioriteiten en de uiteindelijke acties uitwerken. De relevante organen in de structuur zullen verantwoordelijk zijn voor het opvolgen van de doelstellingen die in de strategie en de roadmap zijn vastgelegd. De coalitie zal ook verantwoordelijk zijn voor het toewijzen van de acties aan de juiste actoren.

E.3 Uit te voeren acties

De figuur aan het einde van deze samenvatting geeft een overzicht van alle actiegroepen, acties en de prioritering van de acties op korte, middellange en lange termijn. In de onderstaande paragrafen geven we een kort overzicht van de verschillende actiegroepen.

E.3.1 Actiegroep A: Een governance structuur opzetten - de coördinatie tussen Vlaamse stakeholders verbeteren om in te spelen op de groene transitie

Een goed functionerende governance structuur is essentieel voor de succesvolle uitvoering van de strategie en roadmap. Er zijn veel actoren actief op het gebied van de ontwikkeling van groene vaardigheden. Het stroomlijnen van hun samenwerking zou het systeem als geheel ten goede komen. Voor de initiële organisatie van het werk, de verdere uitwerking van de acties in de roadmap en validatie van de strategie kan een voorbereidend orgaan worden opgericht: *de Green Skills and Jobs Coalitie*. Onder deze actiegroep zijn vier verschillende acties voorzien, namelijk (1) Een gemeenschappelijk begrip en definitie van groene vaardigheden formuleren; (2) De impact van de groene transitie als een specifiek thema integreren in de competentieprognoses voor Vlaanderen; (3) De Groene Vaardigheden Strategie toepassen in alle Vlaamse milieu-, circulaire, klimaat- en energiebeleidskaders; en (4) De beste governance structuur opzetten op basis van de scenario's ontwikkeld in het rapport over het governance framework (Deliverable 6).

E.3.2 Actiegroep B: Co-financiering voor specifieke activiteiten

De ontwikkeling van groene vaardigheden gaat verder dan het creëren van bewustzijn en wijst op substantieelere problemen waarin bedrijven, arbeidsmarktorganisaties, aanbieders van vaardigheden en de Vlaamse overheid moeten investeren om oplossingen te vinden. Het voorzien van bijkomende financiële steun kan ontwikkelingen op dit vlak stimuleren. In deze context helpen de acties van deze actiegroep de voorwaarden te creëren voor het aanbieden van financiële instrumenten die verschillende

² Een competentie is een combinatie van kennis, vaardigheden en attitudes, terwijl vaardigheden slechts één aspect van competenties vormen.

belanghebbenden kunnen motiveren om actie te ondernemen om het aanbod van en de vraag naar groene vaardigheden te verbeteren. Twee belangrijke acties zijn (1) het ontwerpen van een reeks cofinancieringsmechanismen om de ontwikkeling van groene vaardigheden in Vlaanderen te bevorderen en (2) financiële overheidssteun voor urgente ontwikkeling van groene vaardigheden voor werklozen en mensen die werkloos dreigen te worden.

E.3.3 Actiegroep C: De integratie van Groene Vaardigheden in het Vlaamse (Beroeps)Onderwijs en Vorming versnellen

Om het gebrek aan beschikbare werknemers met de nodige groene vaardigheden aan te pakken, is het belangrijk om groene vaardigheden te integreren in het Vlaamse (beroeps)onderwijs en hoger onderwijs. Hoewel dit al op ad-hoc basis gebeurt, moet dit proces structureler en versneld worden. De roadmap stelt vier acties voor om dit aan te pakken: (1) voortbouwen op sectorale en intersectorale convenanten en overeenkomsten om de samenwerking tussen actoren te verbeteren en vraag en aanbod naar groene vaardigheden beter op elkaar af te stemmen, (2) ontwikkeling van een tool om bedrijven te helpen hun huidige en toekomstige behoeften aan groene vaardigheden beter in te schatten, voortbouwend op de bestaande methodes voor het voorspellen van vaardigheden, (3) uitbreiding van het bestaande aanbod van groene vaardigheden in beroepsonderwijs- en opleidingsprogramma's, als ook in het hoger onderwijs via bestaande en nieuwe programma's, (4) de ontwikkeling van plannen voor de versnelling van groene vaardigheden en banen, die de hierboven voorgestelde acties omvatten. Deze plannen hebben als doel de acties voor rond groene vaardigheden in Vlaanderen te versnellen en de juiste consortia samen te brengen om ze uit te voeren.

E.3.4 Actiegroep D: Promotie en bewustmaking

Een algemene tendens bij alle geïdentificeerde barrières is dat de potentiële voordelen van groene vaardigheden niet volledig worden begrepen door verschillende doelgroepen (zoals studenten, personen op de arbeidsmarkt, waaronder zowel werkenden als werklozen, bedrijven en onderwijsaanbieders). Deze actiegroep heeft tot doel om actoren bekend te maken met groene vaardigheden, zichtbaarheid te vergroten, groene vaardigheden beter te integreren in het onderwijs- en opleidingsaanbod en ten slotte te zorgen voor een hogere waardering van groene vaardigheden. In de roadmap worden drie acties voorgesteld om dit te bereiken: (1) een brede publieke campagne over groene vaardigheden met als doel het algemene bewustzijn te vergroten in lijn met de green skills strategie. De campagne kan gericht worden op heel Vlaanderen, met inbegrip van lerenden, werknemers en werkgevers, om hen bewust te maken van het belang van de verankering van groene vaardigheden en van de kansen die deze bieden om de groene transitie mogelijk te maken. (2) Een tweede actie richt zich op de promotie van bestaande programma's voor beroepsonderwijs en -opleidingen gericht op specifieke groene banen. Dergelijke promotie-inspanningen zijn gericht op het verbeteren van de zichtbaarheid en reputatie van programma's gericht op groene vaardigheden onder lerenden. (3) Ten derde moet er een campagne worden gevoerd die zich richt op de zichtbaarheid van groene vaardigheden van lerenden voor de werkgevers. Dit kan worden gedaan door de invoering van een 'label voor groene vaardigheden' voor programma's voor beroepsonderwijs en -opleidingen, dat ook voor werkgevers bijdraagt aan transparantie over de inhoud van programma's.

E.3.5 Actiegroep E: Kennisdeling en peer learning

In Vlaanderen is veel kennis aanwezig over groene vaardigheden en zijn er verschillende succesvolle projecten rond het ontwikkelen van groene vaardigheden geïmplementeerd. De verschillende actoren zijn zich echter niet altijd bewust van andere initiatieven. Daarom heeft deze laatste actiegroep over kennisdeling en peer learning (intercollegiaal leren) als doel om verschillende belanghebbenden ervaringen te laten delen met degenen die werken aan groene vaardigheden, en om geïnspireerd te worden door goede praktijken. Deze actiegroep bestaat uit vier acties: (1) Ondersteunen van koploperbedrijven en sectorale organisaties om hun ervaringen te delen; (2) Opzetten van een online centrale informatie hub, met alle informatie met betrekking tot de campagne voor groene vaardigheden; (3) Opzetten van thematische netwerken tussen aanbieders van (beroeps)opleidingen en de wereld van het werk; (4) Groene vaardigheden integreren in beroepsopleidingen voor leraren en train de trainer-programma's.

Figuur 0-2 Overzicht van acties en bijbehorende tijdslijn

